

Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Haften

Ruimte voor
de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.

Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Haften. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het [Platform Participatie](#) lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.

Meer informatie

Op [onze website](#) vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de [webinars](#) waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.

Figuur 1 Globale locatie Haaften.

Haaften

In Haaften is nog geen gebied gereserveerd voor de rivier. Het voorstel is om hier voor de toekomst wel ruimte te reserveren. Zie de kaart voor de globale locatie die daarvoor is aangewezen. Het gaat om ongeveer 50 tot 100 hectare grond, afhankelijk van de te nemen maatregel.

Waarom is hier ruimte nodig?

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven zodat de waterstanden verlagen.

Er is een versmalling van de Waal bij Haaften. De Waal tussen Haaften en Zaltbommel is smal. Het water kan hier minder goed doorstromen en daardoor stijgt de waterstand tot ver bovenstrooms, richting het oosten.

De dijken bij Zaltbommel kunnen niet veel verder verhoogd worden. Dijkverhoging in Zaltbommel is lastig. De stad ligt direct

ten zuiden van de Waal. De dijk kan niet veel meer worden verhoogd zonder dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat. Dat zou ten koste gaan van de relatie tussen stad en rivier. Dijkversterking landinwaarts is hier niet mogelijk door de bebouwing. Dijkversterking in het uiterwaardengebied zou leiden tot een groter knelpunt, doordat de rivier dan nog smaller wordt.

We willen daarom andere mogelijkheden hebben om overstromingen te voorkomen. Een tweede optie is om ruimte te geven aan de rivier. Bij Zaltbommel zelf is daar weinig plek voor. Stroomafwaarts, bij Haaften, Brakel en Altena, kunnen we die ruimte wel maken. Dit zorgt bij Zaltbommel en rond Haaften, Brakel en Altena voor een verlaging van de waterstand.

Figuur 2 Versmalling in de rivier bij Haaften. De cirkel geeft het smalste deel aan.

Onvoldoende ruimte in de uiterwaarden. Maatregelen in het uiterwaardengebied kunnen de waterstand bij Zaltbommel iets verlagen. Maar dit is niet genoeg om het probleem op te lossen. Aan de noordkant van de Waal ligt de dijk direct aan de hoofdgeul: het gedeelte van het rivierbed waarin altijd stromend water staat en dat doorgaans in gebruik is als vaarweg voor de scheepvaart. Hier is geen ruimte om maatregelen te nemen. Aan de overkant van de Waal zijn al maatregelen getroffen voor rivierverruiming. Hier is geen ruimte over. Maatregelen ten westen van Haaften dragen ook bij aan een deel van de oplossing.

Het is nodig om nu ruimte te reserveren of te behouden. Zo houden we de optie open om het knelpunt in de toekomst op te lossen. Om dit knelpunt in de toekomst op te lossen moeten we zorgen dat de rivier meer ruimte krijgt om het water af te voeren. Een mogelijke maatregel is een bypass. Dit is een aangelegde omleiding waar water doorheen kan stromen bij hoogwater. De bypass zorgt ervoor dat de versmalling verdwijnt, het water beter kan doorstromen en de stijging van de waterstand afneemt. Daarom is Haaften een effectieve locatie om een maatregel te nemen om de waterstanden verder naar het oosten te verlagen.

Om de bypass in de toekomst mogelijk te maken, is het nodig dat we hier nu al ruimte voor reserveren.

Figuur 3 Dijkverhoging bij Zaltbommel is lastig.

Overgebleven mogelijke versterking volgens Handelingsperspectief Dijken

- Dijkversterking niet mogelijk
- Dijkversterking max. 0,5m
- Dijkversterking max. 1m
- Dijkversterking max. 2m
- Dijkversterking mogelijk

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

Om de waterstand bij Zaltbommel voldoende te verlagen, is landinwaarts ruimte nodig. Een maatregel bij Haaften, Brakel en Altena kan zorgen voor deze waterstandsverlaging. Een maatregel bij Haaften lost bovendien de versmalling van de Waal op.

Aan de overkant van de Waal (zuidkant) ligt de stad Zaltbommel direct tegen de dijk aan. Daardoor is het niet mogelijk om aan de overkant een maatregel te nemen. Haaften is de enige plek op dit traject waar we, aanvullend op Brakel, een effectieve maatregel kunnen nemen om de waterstanden bij Zaltbommel te verlagen. De maatregel bij Haaften is afgewogen tegen een maatregel bij Herwijnen. Een maatregel verder naar het westen is echter minder effectief. Daarnaast staan in en om Herwijnen meer woningen dan in het gereserveerde gebied in Haaften. Daarom is gekozen voor Haaften als globale locatie. De locaties Haaften en Brakel houden verband met elkaar en moeten in samenhang worden bekeken.

Daarnaast kan een maatregel bij Altena voor een aanzienlijke waterstandsverlaging bij Zaltbommel zorgen. Ook deze maatregel moet in samenhang Brakel en Haaften worden bekeken. Welke maatregel als eerste wordt uitgevoerd, hangt af van de situatie op dat moment. Dan kijken we welke maatregel het meeste effect heeft. De effectiviteit van een maatregel bij Altena is bijvoorbeeld ook afhankelijk van de zeespiegelstijging, waarvan de gevolgen steeds meer merkbaar zullen zijn in het benedenriviergebied. Wanneer de maatregel in Altena precies wordt uitgevoerd maakt niet uit voor de ruimte die we nu reserveren bij Brakel en Haaften. Met de reservering houden we de optie open om in de toekomst een maatregel te nemen.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Gebiedseigenschappen en lopende of voorziene ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van de globale locatie zijn bijvoorbeeld de land-(glas)tuinbouw en fruitteelt in het gebied, de woningen en bedrijfspanden, de begraafplaats, de uitbreidingsplannen van Nedcargo en de woningbouwplannen ten noorden van Haaften. Vanaf 2027 zal het programma in goed overleg met gemeenten de precieze begrenzing van de reservering bepalen.

Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.